

Anförande av Claes Norgren, generaldirektör Konkurrensverket,
vid Upphandlingsdagarna den 23 januari 2008 i Stockholm.

Det talade ordet gäller.

Konkurrensverkets tillsyn av offentlig upphandling

Tack för möjligheten att få komma hit och tala idag.

Kommuner, landsting och staten upphandlar varje år varor och tjänster för omkring 400 miljarder kronor. Dessa inköp motsvarar en tredjedel av kostnaderna för den offentliga sektorn. Det är en mycket stor del av nationens resurser som, via offentliga upphandlingar, kanaliseras till näringslivet. Felaktiga eller dåligt genomförda upphandlingar kan få mycket stora negativa effekter inte bara på den egna verksamheten utan också på ekonomin i stort.

Konkurrensverket är sedan den 1 september 2007 tillsynsmyndighet för offentlig upphandling. Inriktningen och strategin för verksamheten finns utvecklat i ett särskilt strategidokument. Några av de viktigaste punkterna är:

- För att säkerställa regelefterlevnad behöver Konkurrensverket sanktioner i tillsynsverksamheten
- Tillsynen ska inriktas på att aktivt undanröja problem
- Vägledning och information ska ges till upphandlare och leverantörer
- Små och medelstora företag ska ges bättre möjlighet i offentliga upphandlingar
- Den konkurrensutsatta delen av svensk ekonomi ska öka, och att konkurrenslösningar tillämpas i ökad utsträckning i offentlig sektor

I grunden handlar detta om att säkerställa att upphandlingarna fungerar väl och bidrar till väl fungerande marknader.

I. Tillsyn

I december 2007 genomförde Konkurrensverket i rapporten, Konkurrensen i Sverige, för första gången en ordentlig inventering av marknaden för offentlig upphandling och hur denna fungerar. Tyvärr blev resultatet nedslående. Utvecklingen går nämligen på en rad punkter åt fel håll vilket kräver åtgärder från statsmakternas sida men också ställer krav på en ökad tillsyn. Låt mig kommentera tre problemområden som träder fram i vår tillsyn av upphandlingsreglerna.

Färre efterannonseringar

Öppenhet och transparens är viktigt när det handlar om offentliga upphandlingar. Information om vilka förfrågningsunderlag som ligger ute för anbud måste finnas tillgänglig för alla. Därför finns regler om hur upphandlingar ska annonseras. Men det är också viktigt att det efter tilldelningsbeslut informeras om vem som fått ordern, och varför. Upphandlingar över tröskelvärdena ska dessutom efterannonseras. Problemet är att många ändå struntar i att göra detta.

De anbudsgivare som går miste om ett kontrakt måste kunna få information om dels vem som fick uppdraget, dels på vilka grunder. Detta är mycket viktig information för att en leverantör ska kunna utvecklas och ha en större chans att nå framgång i framtida upphandlingar. Det är också viktigt för skattebetalarna att få insyn i upphandlingsprocesserna. Efterannonseringen är därför av stor betydelse för transparensen och för tilltron till systemet.

Konkurrensverket har som ett led i tillsynen därför låtit Allego AB undersöka i vilken grad som efterannonsering verkligen sker. Svaren, som är publicerade i den ovannämnda rapporten, är anmärkningsvärda. Det visar sig nämligen att efterannonseringen har minskat kraftigt under det senaste decenniet. Från ett bortfall på 31 procent till ett bortfall på 43 procent år 2006. Sämst är statliga bolag med bortfall på inte mindre än 73 procent, följt av kommunala bolag på 58 procent. "Bäst i klassen" - om uttrycket tillåts i det här sammanhanget - är landstingen med 20 procent bortfall. Undersökningen visar tydligt på problem i regelefterlevnad vilket leder till bristande transparens i marknaden.

Problembilden med regelefterlevnad förstärks om man också tar i beaktande våra erfarenheter i tillsynen av enskilda upphandlare och problemet att dessa inte alls följer upphandlingsreglerna.

Svenska Spel

Konkurrensverket har under hösten 2007 valt att inleda en granskning av myndigheter och statliga enheter som inte följer regelverket. Verket har i detta sammanhang valt att granska Svenska Spel.

Vi skrev i höstas till Svenska Spel och ställde några frågor. Bakgrunden till att vi gjorde det var bland annat att dåvarande Nämnden för offentlig upphandling redan år 1998 slog fast att Svenska Spel ska omfattas av upphandlingsreglerna.

Samma bedömning gjordes återigen år 2006. Även Riksrevisionen har pekat på vikten av att statliga bolag följer reglerna.

Svaret från AB Svenska Spel var att man inte upphandlar i enlighet med lagen om offentlig upphandling (LOU).

Inställningen från Svenska Spel är intressant på flera sätt. Dels på grund av deras inställning att de inte tänker följa upphandlingsreglerna. Men också på grund av att deras svar kan ha långt vidare betydelse. Styrelsen har nämligen uttalat att bolaget inte utför "samhälleliga uppgifter". Det innebär att, om den tolkningen blir förhärskande, själva grunden för det svenska spelmonopolet kan ha undanröjts.

Konkurrensverket har nu skrivit till regeringen och påtalat att bolaget inte följer upphandlingsreglerna. Det finns i dag inga möjligheter för Konkurrensverket att väcka talan mot Svenska Spel i domstol. Att kunna agera mot myndigheter och upphandlande enheter som inte följer reglerna är nödvändigt. Vi har därför efterlyst rättsliga medel att ta till mot dem som inte följer reglerna, och vi hoppas att riksdag och regering är beredda att ta sådana steg.

Det är en självklarhet att statens egna bolag följer lagar och regler och att det är riksdagen och regeringen som beslutar om det svenska spelmonopolet – inte Svenska Spels styrelse. Det är nu upp till regeringen att ta ställning i frågan.

Svenska Spel är tyvärr inte den enda upphandlande enhet som inte följer reglerna. Bolaget har bara råkat bli först att granskas av Konkurrensverket. Vi kommer nu att gå vidare med andra som struntar i att följa reglerna. Det kan handla om statliga företag eller institutioner, men det kan också gälla kommunala bolag eller myndigheter. Vilka som kommer att granskas närmast kan jag inte säga här och nu, men vi har ett antal kandidater på listan.

Reglerna kring den offentliga upphandlingen har inte kommit till av en slump och för sin egen skull. De är till för att garantera att samhällets resurser används på bästa sätt, att verksamheter som finansieras med offentliga medel kan utvecklas och effektiviseras, att korruption motverkas, att konkurrens främjas och att den inre marknaden upprätthålls. Då kan man inte bara låta bli att följa reglerna. De som struntar i att följa reglerna måste kunna räkna med kännbara påföljder.

Olaglig direktupphandling

Ett annat problemområde innebär att större offentliga upphandlare bedriver olaglig direktupphandling. En marknad som här aktualiserats är avfallsmarknaden där Konkurrensverket har startat upp ett tillsynsprojekt kring kommunernas avfallshantering. Bakgrunden är bland annat att det i flera kommuner rått en oklarhet om hantering av avfall ska omfattas av lagen om offentlig upphandling. Dessutom har Europeiska kommissionen uppmärksammat flera kommuners direktupphandling av avfallstjänster. Kommissionen har i en

skrivelse till svenska regeringen ställt en rad frågor om kommunernas upphandling av sådana tjänster.

Mot den bakgrunden har Konkurrensverket under hösten 2007 tagit initiativ för att granska några kommuners upphandlingar av avfallstjänster. Avsikten är att kartlägga och analysera omfattningen och effekterna av direktupphandlingar på avfallsområdet. Om kommunerna inte konkurrensutsätter köp av avfallstjänster på det sätt de borde enligt reglerna finns det en risk att man får betala ett högt pris för tjänsten. Det missgynnar kommuninvånarna/skattebetalarna. Någon gång efter sommaren hoppas vi kunna redovisa vad utredningen kommit fram till.

II. Regelverk

Ny lagstiftning

Vid årsskiftet trädde en ny upphandlingslagstiftning i kraft. Numera finns två nya lagar på upphandlingsområdet i stället för en. I allt väsentligt är det en anpassning till vad som gäller inom övriga EU.

En av nyheterna innebär att vissa grovt kriminella ska kunna stängas ute från att leverera till det allmänna. Det är på tiden att vi nu får regler för detta. Det är inte rimligt att personer som ägnat sig åt till exempel penningtvätt, bestickning, bedrägerier eller annan ekonomisk brottslighet ska göra sig en god förtjänst på våra gemensamma resurser. Med de nya möjligheterna till skärpt kontroll blir det i fortsättningen lättare att utestänga denna grupp från offentliga upphandlingar.

Det finns kopplingar mellan korruption, grov ekonomisk brottslighet och företagsamhet som förefaller vara i den "vita" sektorn. Sverige har tidigare ansett sig vara förskonat från den här typen av organiserad brottslighet. Det är bra att det allmänna nu får en möjlighet att avvisa till anbud från företagare som fällts för vissa brott.

Det blir en grannlaga uppgift för offentliga upphandlare att hantera dessa nya krav. Det är viktigt att se dessa frågor i ett bredare perspektiv. Det är också viktigt att bekämpa grov organiserad brottslighet och vi måste medverka till detta på olika sätt.

Behov av enklare regler

Ett tydligt tema som framkommer när man träffar upphandlare och leverantörer är att man upplever regelverket som betungande. Jag fick själv ett mail häromdagen från en bekymrad småföretagare som klagade på att alla de olika krav som myndigheter ställer i upphandlingar nu lett till att han inte längre deltar i offentlig upphandling.

Av det strategidokument som Konkurrensverket antagit för arbetet med offentlig upphandling framgår att vi ska sträva efter att leverantörer har möjlighet, och vill, delta i offentliga upphandlingar. Detta kan låta som en självklarhet. Men de fakta jag nämnde tidigare är värda att påminna om igen: Fler upphandlingar lämnas ut

för anbud nu än tidigare, samtidigt som antalet anbud som lämnas in minskar. Detta är oroande och måste tas på allvar. Fler företag måste förmås att lämna in fler anbud. Det ska inte ses som en belastning att skriva ett anbud, utan en möjlighet. Ett uteblivet anbud kan ses som ett misslyckande.

Här har upphandlarna ett stort ansvar för att medverka till förenklingar i sin tillämpning av regelverket. De underlag som görs inför upphandlingar får inte ställa onödiga, tillkrånglade eller ouppnåeliga krav. Jag skulle exempelvis vilja ifrågasätta om det i varje läge är rätt och rimligt att företaget ska ha levererat liknande tjänster till flera andra upphandlande enheter tidigare. Det är denna typ av krav som kan göra det omöjligt för ett mindre eller nystartat företag att lämna in anbud över huvud taget.

Innovationer, nytänkande och effektiviseringar är ofta det som driver nya och mindre företag. Men dessa vinster kommer inte det allmänna till del om sådana entreprenörer stängs ute från upphandlingarna. Det är synd. Offentliga upphandlingar får inte vara öppna bara för stora och sedan länge etablerade företag. En större flexibilitet i kraven, och mindre detaljstyrning, kan vara en väg att gå.

Jag menar att det är viktigt att ha de små och medelstora företagens perspektiv framför sig redan när man skriver förfrågningsunderlag. Det kan till exempel vara så enkelt som att dela upp vissa större upphandlingar i flera mindre delar. Frågan blir om man kan förenkla regelverket för att stimulera medverkan från fler leverantörer.

Frågan är också om man inte borde förenkla själva regelverket. Både upphandlare och mindre företag vore betjänta av enklare regler för mindre inköp av varor och tjänster. Därför har Konkurrensverket föreslagit enklare regler för upphandlingar under 600 000 kronor. Vid upphandlingar under detta belopp menar vi att modifierade formkrav bör införas i upphandlingsreglerna. I intervallet under 600 000 kronor ska däremot minst tre möjliga leverantörer tillfrågas.

I dag bedömer varje upphandlande enhet, till exempel kommun, landsting eller statlig myndighet, själv var gränsen går för vad man kan direktupphandla. Bedömningarna av var gränsen går har varierat eftersom tolkningsutrymmet har varit stort. Under det belopp som varje upphandlande enhet definierat som "lågt värde" kan direktupphandlingar i dag ske utan formkrav. Över dessa "låga värden" gäller formkraven i lagen om offentlig upphandling fullt ut. Det har upplevts som betungande för både upphandlare och för företagen.

En fast beloppsgräns, kombinerad med enklare regler, skulle minska byråkratin. Det leder i sin tur till ökad efterlevnad av reglerna. Särskilt små och medelstora företag gynnas av en sådan regelförenkling. Detta har vi fått klara bevis på i de rundabordsamtal vi hittills genomfört i olika delar av Sverige. Men det skulle också innebära betydligt mindre administration vid små upphandlingar. I dag

kan kostnaderna för att hantera en upphandling överstiger den vinst som ett upphandlingsförfarande kan ge. Det ger ingen samhällsekonomisk vinst.

Vi vet att reglerna på en del håll uppfattas som krångliga. Till och med så krångliga att det kan fresta upphandlare att bryta mot reglerna, eller helt sonika strunta i dem. Är det på detta sätt undergrävs förtroendet och tilliten till hela regelverket. Det vore mycket allvarligt.

Nya krav kan komplicera upphandlingarna

De senaste åren är det fler och fler röster som höjts för att de offentliga upphandlingarna ska användas på ett sådant sätt att mer miljövänliga och etiskt oantastliga tjänster och varor ska premieras vid offentlig upphandling. I en allt mer globaliserad ekonomi och i ljuset av de problem vi möter när det gäller klimatfrågan så är det rimligt att det ställs krav på hur våra gemensamma pengar ska användas och att man överväger i vad mån upphandlingslagarna kan vara ett effektivt instrument att nå vissa politiska mål.

Det är i detta sammanhang intressant att notera att andelen kommuner som har antagit riktlinjer för miljöanpassad upphandling har, enligt en kartläggning som Naturvårdsverket gjort, ökat till att nu omfatta 80 procent av landets kommuner. Men samtidigt visar det sig svårare att nå upp till ambitionerna i det konkreta arbetet. Enligt Naturvårdsverket har andelen kommuner som "alltid" eller "oftast" ställer miljökrav *minskat* från 69 till 62 procent under de senaste tre åren.

Att ställa upp miljökrav och liknande är inte enkelt och kan innebära vissa problem. Det ställer stora krav på de upphandlande enheterna och det kan leda till effekter på marknaderna som man behöver vara på sin vakt mot. I grunden handlar det om i vad mån de offentliga upphandlarna har förutsättningar att klara av vissa uppgifter som vanligtvis centrala förvaltningsmyndigheter axlat. Dessutom handlar det om hur marknaden påverkas. Låt mig utveckla dessa tankar.

En central utgångspunkt när man ska formulera etiska krav i upphandlingar eller miljökrav är de grundläggande EG-rättsliga principerna bakom upphandlingslagarna. När aktörer formulerar miljökrav och krav på etik, m m är det således centralt att dessa principer efterföljs. Dessa principer är:

- Transparens
- Icke-diskriminering
- Likabehandling
- Proportionalitet
- Ömsesidigt erkännande

Jag vill i detta sammanhang lyfta fram några särskilda frågeställningar, nämligen att miljökrav under vissa förhållanden kan riskera bli diskriminerande, och att den upphandlande enheten – som har en skyldighet under upphandlingskontraktets löptid att övervaka kraven – kan drabbas av mycket stora övervakningskostnader för de uppställda kraven.

Den första frågan rör *diskriminering*. Till exempel kan krav på att varor ska vara "närproducerade" vara oförenliga med EU:s principer. Här gäller det att ställa krav som inte diskriminerar någon leverantör.

Ett annat intressant område här är miljömärkning. Enligt upphandlingsreglerna får man vid utformning av de tekniska specifikationerna använda sig av kriterier för miljömärkning. Det är däremot inte tillåtet att kräva att en vara ska vara miljömärkt. Förekomsten av miljömärken kan endast vara ett bevis på att de grundläggande krav man formulerat är uppfyllda, det vill säga olika miljömärkningar måste få förekomma.

Den andra frågan rör *övervakningskostnader*. Om man till exempel ställer krav på arbetsmiljö så ska det också vara möjligt att övervaka att arbetsmiljön i fabriken i till exempel Kina verkligen stämmer med kraven. Ju mer krav som ställs, desto mer ansvar och kostnader tar upphandlaren på sig för att kontrollera att kraven är uppfyllda.

Till detta kommer att kraven kan öka *regelbördan* för små- och medelstora företag vilket försvårar tillträdet till marknaden och förhindrar en effektiv konkurrens. Alltför långtgående krav på policies och rutiner hos leverantörerna kan innebära att företag utestängs från att lämna anbud.

Att ställa krav på etik och miljö i offentliga upphandlingar innebär således att man kan riskera bieffekter som inte är önskvärda. Det är därför viktigt att upphandlare tar ett ansvar för undvika att skapa denna typ av problem. Detta är ett mycket svårt område och vägledning behövs. Före sommaren ska Konkurrensverket presentera information om miljökrav vid offentliga upphandlingar. Jag hoppas att den vägledningen ska vara till nytta inför framtida affärer.

III. Konkurrens

Att Konkurrensverket har ansvaret för tillsynen över den offentliga upphandlingen innebär att vi har ett helhetsperspektiv på upphandlingsmarknaderna. Tillsynen av upphandlarnas regelefterlevnad kompletterar verkets ansvar för konkurrenslagen. Konkurrens och offentlig upphandling går hand i hand.

Det finns, tyvärr, alltför många exempel på att konkurrensen på upphandlingsmarknader inte alltid fungerar bra. Det kan vara att leverantörer inte vill lämna anbud över huvud taget, eller att upphandlare inte vill gå ut med

anbud. I sådana lägen finns heller ingen konkurrens. Anbudskarteller, där leverantörerna i hemlighet delar upp marknader eller kommer överens om priser, förekommer också.

Färre anbud per upphandling

Helt nya uppgifter i rapporten Konkurrensen i Sverige visar att det finns mycket kvar att göra innan man kan påstå att konkurrensen fungerar bra på upphandlingsområdet. Samtidigt som det genomförs allt fler offentliga upphandlingar över tröskelvärdena minskar antalet anbud per upphandling.

I rapporten visar det sig att i väldigt många fall kommer det endast in ett eller två anbud. Mer än hälften av de undersökta länen uppvisar en minskning av antalet inkomna anbud. I Dalarna var genomsnittet så lågt som 1,5 anbud per upphandling! Detta är inte bra för konkurrensen. Fler företag måste kunna och vilja lämna in fler anbud.

Ju färre anbud som kommer in, desto större risk är det att myndigheten eller den upphandlande enheter tvingas anta ett ofördelaktigt bud. När antalet anbud minskar kan det vara en indikation på bristande konkurrens.

Det visar sig också att lägsta pris används som utvärderingskriterium i väldigt många upphandlingar. Även i dessa fall är antalet anbud förskräckande lågt. Vid 20 procent av upphandlingarna där lägsta pris var avgörande lämnades endast två eller färre anbud, visar rapporten. I sådana lägen blir det ingen riktig valsituation.

Anbudskarteller

Ett uppenbart konkurrensproblem som finns inom den offentliga upphandlingen är anbudskarteller. Hur vanligt detta är i Sverige vet vi inte. Eftersom anbudskarteller är olagliga och hemliga är det svårt att kartlägga dem.

Olika internationella undersökningar som gjorts visar att anbudskarteller kan driva upp priset på upphandlingar med mellan 7 och 30 procent. Det finns inget som säger att motsvarande inte gäller också här hemma.

På Konkurrensverket är vi väl medvetna om de problem som finns med anbudskarteller. Sedan början av 2000-talet har vi utrett och processat Sveriges hittills största kartell – asfaltkartellen. Ett stort antal företag i bygg- och anläggningsbranschen gjorde under flera år upp om priser och delade upp marknader mellan sig. Förra året dömde Stockholms tingsrätt bolagen att betala närmare en halv miljard kronor i böter (konkurrensskadeavgift). Det är det högsta belopp som dömts ut i Sverige.

Några av de dömda företagen har förklarat sig nöjda med domen och kommer att betala sina böter, däribland statliga Vägverket och Skanska. Andra har valt att överklaga till Marknadsdomstolen.

Hur mycket beställarna, kommuner och statliga Vägverket, har förlorat på asfaltkartellen är inte klarlagt. Uppgifter från Vägverket pekar på att priserna för vägbeläggningar sjunkit med upp mot 30 procent i vissa regioner efter att kartellen avslöjades. Många av de kommuner som anser sig ha fått betala överpris på grund av asfaltkartellen har krävt skadestånd från företagen.

Från Konkurrensverkets sida ser vi givetvis mycket allvarligt på den här typen av anbudskarteller. För att kunna spåra upp och beivra kartellerna har vi tagit fram en checklista för upphandlare inom stat och kommun. På så sätt ska upphandlare lättare kunna upptäcka tecken som tyder på eventuell kartellsamverkan hos leverantörerna.

Checklistan finns på vår webbplats (www.konkurrensverket.se) och den tar upp vad man bör vara observant på. Det handlar till exempel om att man bör reagera om ett och samma företag lämnar in det lägsta anbudet vid flera olika upphandlingar. Om marginalen mellan det vinnande anbudet och alla de andra anbudena är oförklarligt stor. Om färre företag än normalt lämnar in anbud. Eller om det finns uppenbara mönster i anbudsgivningar.

Vi lät KPMG ta reda på hur de interna regelverken kring offentlig upphandling ser ut. I många fall omfattar reglerna inte alls möjligheten att hitta eventuella anbudskarteller. I stället ligger fokus på att säkerställa att organisationen agerar korrekt utifrån upphandlingsreglerna. Denna brist måste rättas till. Om upphandlingarna sköts enligt "regelboken", samtidigt som en anbudskartell har drivit upp priserna med kanske 10 – 20 procent, då är det inte acceptabelt. Upphandlare som ser sådana brister i anbudena måste agera.

Utifrån dessa insikter föreslår vi att statliga myndigheter och upphandlande enheter ska få direktiv i sin instruktion, eller i regleringsbrev, att de ska meddela tecken på anbudskarteller till Konkurrensverket.

Men det finns egentligen ingen anledning att vänta på sådana instruktioner. Alla upphandlare, oavsett om de arbetar inom staten, kommunerna eller landstingen är givetvis välkomna till oss. Ser ni tecken på kartellbildning, eller på något annat konkurrensbegränsande beteenden, så ska ni inte tveka att vända er till oss på Konkurrensverket.

IV. Kommunikation och information

En viktig del i Konkurrensverkets uppdrag är att säkerställa en god kommunikation och information på området. Här vill jag passa på att lyfta fram det råd för upphandlingsfrågor, som inrättats vid Konkurrensverket. Rådet består av ett antal erfarna personer med bred kunskap inom den offentliga upphandlingen och bidrar till att utveckla verkets policy och kommunicera aktuella problem till oss.

Jag har här redovisat en del av det vi just nu arbetar med. När det gäller information och vägledning, som är en central uppgift för oss, händer också en hel del. Vi har redan gjort en stor satsning på att informera om upphandlingsreglerna genom att utnyttja modern kommunikationsteknik på vår webbplats finns informationen löpande tillgänglig för alla leverantörer och upphandlare. Uppdateringar sker regelbundet, och informationen kommer ut snabbt. Vi har sett ett stort och ökande intresse för informationen på hemsidan, särskilt efter den 1 januari i år.

Konkurrensverkets webbplats är den centrala plattformen för information och den utvecklas hela tiden med nya funktioner och nytt innehåll för att vi ska kunna ge den information och generell vägledning som leverantörer och upphandlare behöver. I dagarna har vi till exempel lanserat en helt ny databas för domar i upphandlingsmål från länsrätter, kammarrätter och Regeringsrätten. Referat av mer intressanta domslut kommer också att publiceras. Jag vet att detta är sådan information och vägledning som efterfrågas av många, och därför kommer vi att lägga resurser på detta.

Ett helt nytt nyhetsbrev kommer att ges ut - det första numret distribueras elektroniskt inom bara några dagar. Här kommer vi att informera om nyheter i reglerna, och aktuella och viktiga domslut, om förändringar som är under diskussion och mycket annat. Passa gärna på redan här och i dag att anmäla er för en gratis prenumeration i Konkurrensverkets utställningsmonter här utanför möteslokalen.

Under våren kommer vi att även att ta fram olika broschyrer för att sprida information om olika upphandlingsregler. En broschyr kommer att innehålla allmän information om offentliga upphandlingar. En annan kommer särskilt att ta upp hur miljökrav kan beaktas vid offentlig upphandling.

Vår ambition är att den information från Konkurrensverket ska vara snabb, korrekt och relevant. Målgrupperna är i första hand upphandlare och leverantörer. Detta är, och kommer att vara, ett prioriterat område för oss.

Under våren kommer vi att fortsätta de regionala så kallade rundabordssamtalen. De inleddes i Göteborg, och har sedan fortsatt i Falun. På tur står nu bland annat Malmö, Umeå och Linköping. Vid dessa möten har vi samlat representanter för såväl upphandlare som leverantörer.

Rundabordssamtalen har på flera sätt redan gett konstruktiva synpunkter och bidrag som vi kommer att beakta i vårt fortsatta arbete. Jag tror att den här typen av dialog mellan tillsynsmyndigheten och de olika aktörerna på marknaden är bra och nödvändig.

Det finns klara tecken på att utvecklingen går åt fel håll inom delar av den offentliga upphandlingen. Konkurrensverket har till regeringen presenterat förslag till åtgärder för motverka denna utveckling. Vi kommer dessutom att i

tillsynen och övervakningen av marknaderna verka för att möta dessa problem. Jag hoppas, och är övertygad om, att alla parter – leverantörer, upphandlande enheter och andra aktiva i den offentliga upphandlingen – vill medverka till att utveckla marknaden för offentlig upphandling.